

Posztcovid kultúra

L. SIMON LÁSZLÓ

ÍRÓ, ORSZÁGGYÜLESI KÉPVISELŐ,
A MŰZEUMI INTEGRÁCIÓÉRT
FELELŐS MINISZTERI BIZTOS

A gazdaság újraindításán túl helyes törekvés a kulturális élet dinamizálása. Ennek kormányzati hátszélélet a Novák Katalin miniszter vezette közösségi élet újraindításáért felelős operatív törzs adja. A testület elnevezése is tükrözi a konzervatív felfogást, miszerint a kultúra nem valami önmagában levő, önértékű dolog, hanem elválaszthatatlan annak közösségétől, a közösségektől. A színházba járókból áll össze az az érzékeny és értő közönség, amelyért érdemes dolgozni, s maga a magyar kultúra a nemzeti közösség tagjainak jelent igazán érzelmileg, lelkiileg átéltető identitáskeresetet.

Ezen a területen bőven elegendő a segítség. A pandémia miatt kifejezetten óvatosak az emberek a kapujukat megnyitó múzeumok a korábbi évek azonos idejéhez képest sokkal kevesebb látogatót fogadnak. S bár óriási siker volt az idei Múzeumok éjszakája, lehetetlen lett volna elérni az utolsó „békeév” négysszázszáz látogatói adatát, előzetesen már a kétszázötvenezres látogatószámának is nagyon örült volna a szaktárca főosztály-vezetője, Kassai Hajnal (lapzártánkkor még nem ismeretesek az összesített számok, de nagyjából a várakozásoknak megfelelő lesz a látogatottság, s ez komoly fegyvertény a szervezők és a múzeumi világ mellett).

A testület a tapasztalatokból a helyes következtetést levonva megerősíti a nemzetstratégiai intézményeket, ami azért is fontos, mert a jó gyakorlat aztán a kisebb és a vidéki intézményekben is megvalósulhat. Így van ez a bérfejlesztéssel is, amiben élen járt a Petőfi Irodalmi Múzeum és annak főigazgatója, Demeter Szilárd. Nincs más dolgunk, csak őket követve ugyanezt megvalósítani a Magyar Nemzeti Múzeumban, második lépésben pedig, a múzeumi integráció után, a jelenleg még nem nemzetstratégiai intézmény Természettudományi Múzeumban, valamint az Iparművészetben is. Hazánkban a Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján az átlagkereset 2021 márciusában 435 200 forint, a kulturális területen ennél kicsit kevesebb: 429 200 forint. Ha megszűrik az MNM és az integrálandó intézmények átlagkeresetét (307 000 forint), akkor látjuk, van előlünk feladat.

A kulturális terület költségvetési forrásait az utóbbi tizenegy évben folyamatosan emelő Orbán-kormány a posztcovid állapotban is jól érzékeli a kihívásokat, s tudja, nem elég a béreket fejleszteni, olyan módszertani megújulásokra is szükség van, amilyenekkel a valóságos közösségi terekbe visszacsalogatjuk a látogatókat és a nézőket. Tehát az első körben a nemzetstratégiai intézményeknél megvalósítható differenciált bérfejlesztésnek ezt is szolgálnia kell, s erre lehetőséget ad az, hogy a közalkalmazotti státuszt kivettük a kulturális intézményekből.

Ugyanakkor az önkormányzati fenntartású intézményeknél a fenntartóknak is stratégiát kell váltaniuk. Idén hiába emelkedett duplájára a közművelődési intézményekre fordítandó állami normatíva,

az az önkormányzati intézmények elsősorú többségének költségvetésén nem látszik. Vagyis a fenntartók annyival kevesebb pénzt adnak az intézményeiknek, amennyivel többet kapnak e célra az államtól, pedig nem az a kormány szándéka, hogy az önkormányzatok kulturális kiadásait csökkentse, hanem hogy az ágazat és a közösségek forrásait növelje. Sajnos tavaly ősszel voltak olyan önkormányzati intézmények, amelyeknek a hatszázalékos béremelésre szánt állami forrást sem adta át a fenntartójuk, pedig hozzájuk az államkincstártól megérkezett. Ma van olyan vidéki nagy múzeum, amelyek szabályosan nettó befizetője a fenntartó város költségvetésének.

A vidéki múzeumok esetében igazi siker a kiállítások fejlesztésére fordítható három és fél milliárdos Magyar géniuszt program, ám ez a működési hiányokat nem fogja orvosolni. Miközben a kormány szándéka világos: a közösségi érdekeket figyelembe véve, a nemzeti, helyi identitások erősödését is szolgálva tovább növelni a forrásokat a kultúránban. Az előző évek előadó-művészeti sikerei után végre a közgyűjteményekre is rá kell irányítanunk a figyelmet, különösen is hazánk legnagyobb és legreggebbi intézményére, a Magyar Nemzeti Múzeumra. ■